

ARBEIDSRAPPORT M 1401

Mette Rye

**MERKOSTNAD I PRIVAT SEKTOR I SONE 1A
OG 4A ETTER OMLEGGING AV DIFFERENSIERT
ARBEIDSGIVERAVGIFT**

Estimat for 2014

Mette Rye

Merkostnad i privat sektor i sone 1a og 4a etter
omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift

Estimat for 2014

Arbeidsrapport M 1401

ISSN: 0803-9259

Møreforsking Molde AS
Februar 2014

Tittel	Merkostnad i privat sektor i sone 1a og 4a etter omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift. Estimert for 2014
Forfatter(e)	Mette Rye
Arbeidsrapport nr	M 1401
Prosjektnr.	2518
Prosjektnavn:	Kostnadsøkning ny ordning for differensiert arbeidsgiveravgift 2011-2013
Prosjektleder	Mette Rye
Finansieringskilde	Kommunal- og regionaldepartementet
Rapporten kan bestilles fra:	Høgskolen i Molde, biblioteket, Boks 2110, 6402 MOLDE: Tlf.: 71 21 41 61, Faks: 71 21 41 60, epost: biblioteket@himolde.no – www.himolde.no
Sider:	22
Pris:	Kr 50,-
ISSN	0803-9259

Sammendrag

Etter pålegg fra ESA ble ordningen med regionalt differensierte satser for arbeidsgiveravgift vesentlig innskrenket etter 2003. Fra og med 2007 følger differensiert arbeidsgiveravgift arbeidssted i stedet for arbeidstakers bostedsadresse. Vi har beregnet merkostnad av omleggingen av satser i de ulike regioner etter virksomhetsadresse. Differansen mellom merkostnad regnet etter bosted og arbeidssted kalles restbeløpet, som fordeles av KR. For 2014 er den totale kompensasjon i statsbudsjettets programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk, satt til kroner 485 287 000, som er en reduksjon på 72,4 mill. kroner sammenliknet med kompensasjonsbeløpet i 2013. Vi har beregnet kostnadsøkning etter arbeidssted dvs etter den ordning som gjaldt frem til 31.12.13. En ny ordning er under forhandling, og må være godkjent når de nye retningslinjene for regionalstøtte skal trå i kraft 01.07.2014.

Forord

Møreforsking Molde har estimert kostnadsøkning i 2014 i privat sektor for de kommuner der en ikke fullt ut gjeninnførte gammel ordning med differensiert arbeidsgiveravgift. Beregningene gjelder kommuner i sone 4a og 1a.

Rapporten er utarbeidet av Mette Rye. Grunnlagsdata er framskaffet av Statistisk Sentralbyrå.

Møreforsking Molde, februar 2014

Helge Bremnes
forsker og gruppeleder næringsøkonomi

Innhold:

1. Innledning	7
2. Geografisk avgrensning	9
3. Beskrivelse av data	11
3.1 Grunnlagsdata og kopling av registre.....	11
3.2 Regler knyttet til virksomhetsadresse og arbeidsgiveravgift	12
3.3 Fribeløpet - Justering for bagatellmessig støtte i sone 1a	13
3.4 Justering for næringer utenfor EØS avtalen.....	14
3.5 Enkelte forhold som ikke er hensyntatt	15
3.6 Justering for lønns- og sysselsettingsvekst.....	17
3.7 Endringen i grunnlagstallene	17
4 Beregnet fylkesfordelt merkostnad i privat sektor	19
5 Et anslag på kommunefordelt merkostnad	21

1. Innledning

Siden begynnelsen av 1970 tallet har det i Norge vært en differensiering av arbeidsgiveravgiften mellom ulike geografiske regioner. Differensiert arbeidsgiveravgift er det tyngste (i kr) distriktpolitiske virkemidlet i Norge. Målet med ordningen er å bidra til bosetting i distriktene. Dette bygger blant annet på at;

- det er en positiv sammenheng mellom sysselsetting og bosetting i distriktene
- tilbud og etterspørsel etter arbeidskraft avhenger av lønnsnivået
- redusert arbeidsgiveravgift bidrar til å stimulere både tilbudet og etterspørsel etter arbeidskraft i distriktene.

Etter pålegg fra ESA ble ordningen med regionalt differensierte satser først noe tilpasset i fra år 2000, deretter vesentlig innskrenket etter 2003. Fra 2007 ble ordningen lagt om fra å følge arbeidstakers bostedsadresse til arbeidssted, samt at deler av områdene fikk gjeninnført ordningen. Differansen mellom en ordning basert på bosted kontra arbeidssted kalles restmidlene.

Møreforskning Molde AS har i denne rapporten estimert merkostnader i 2014 i privat sektor fordelt etter arbeidssted for de kommuner der en ikke fullt ut gjeninnførte gammel ordning med differensiert arbeidsgiveravgift. Dagens ordning med differensiert arbeidsgiveravgift er godkjent av EFTAs overvåkingsorgan, ESA, fram til 31.12.2013. Kommunal- og regionaldepartementet, sammen med Finansdepartementet og Fornyings, administrasjons- og kirke departementet, har startet forhandlinger med ESA om ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift og virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte, slik at ESA kan godkjenne ordningen og virkeområdet før 1. juli 2014.

EUs nye retningslinjer for regionalstøtte skal trå i kraft 01.07.2014. Disse retningslinjene åpner for at Norge fremdeles kan gi driftsstøtte i form av differensiert arbeidsgiveravgift i områder med særdeles lav befolkningstetthet. Dette er definert som færre enn 8 innbyggere per km² på landsdelsnivå, eller i deler av disse landsdelene. Dette er en videreføring av dagens regler. Det er fortsatt krav om at virkemiddelet skal motvirke eller redusere befolkningsnedgang. De nye retningslinjene legger opp til strengere dokumentasjon av at støtten er nødvendig og tilpasset de utfordringer den enkelte region står overfor. ESA vil også kunne kreve at ordningen skal evalueres etter fire år, og eventuelt notifiseres på nytt etter evalueringen. Etter dagens regler har ordningen en varighet på 7 år. Departementet vil bruke distriktsindeksen (se KRDs nettsider) som et hovedverktøy i utformingen av virkeområdet for differensiert arbeidsgiveravgift i forhandlingene med ESA.

Kompensasjonen i privat sektor for 2014 er i statsbudsjettet kapittel 551 post 61 satt til 485,29 millioner, som er en reduksjon på 72,4 mill. kroner nominelt sammenliknet med kompensasjonsbeløpet i 2013. Kompensasjonsbeløpet til Nordland og Troms ble også redusert i 2012 og 2013. I statsbudsjettet under KRD sitt budsjettforslag, programkategori 13:50 Distrikts- og regionalpolitikk Kap 551.post 61 står det:

I lys av en vesentlig sterkere sysselsettingsvekst og folketallsutvikling i Bodø og Tromsø sammenliknet med andre kommuner som ikke fikk gjeninnført redusert arbeidsgiveravgift fra 2007, vil reduksjonen i hovedsak bli tatt fra kompensasjonsmidlene til Nordland og Troms fylkeskommuner. Resten tas forholdsmessig av kompensasjonsmidlene til øvrige fylker.

Reduksjonen fordeles når departementet har mottatt beregninger fra Møreforskning på det totale kompensasjonsbeløpet. Departementet legger fortsatt til grunn at Nordland og Troms fylkeskommuner i stor grad bruker midlene på tiltak i distriktene i Bodø og Tromsø samt i andre kommuner i fylkene.

Restmidlene vil i sin helhet bli brukt til utbygging av bredbånd i 2014.

Våre beregninger er basert på Statistisk sentralbyrås skattestatistikk fra 2012 i privat sektor. Privat sektor er alle sektorer utenom institusjonelle sektorkodene for stats- og trygdeforvaltningen og kommuneforvaltningen

2. Geografisk avgrensning

Våre beregninger gjelder følgende kommuner:

Sone 4a (sats 7,9 pst.):

- Troms: Tromsø.
- Nordland: Bodø.

Disse kommunene hadde tidligere en sats på 5,1%. dvs. en satsøkning på 2,8 prosentpoeng på alt arbeidsgiveravgiftsgrunnlag med unntak av de næringer som fikk beholde lav sats som følge av at de er utenfor EØS avtalen, dvs i hovedsak landbruk og fiske med enkelte tilknyttede næringer.

Sone 1a (sats 10,6 pst. innenfor et fribeløp, deretter 14,1pst.):

- Nord-Trøndelag fylke: Frosta, Leksvik
- Sør-Trøndelag fylke: Agdenes, Bjugn, Meldal, Midtre Gauldal, Rissa, Selbu, Ørland.
- Møre og Romsdal fylke: Aukra, Eide, Gjemnes, Haram, Herøy, Midsund, Nesset, Sande, Stordal, Vanylven.
- Sogn og Fjordane fylke: Flora, Førde, Sogndal.
- Hordaland fylke: Etne, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Kvam, Modalen, Bømlo.
- Rogaland fylke: Sauda, Vindafjord, Finnøy.
- Vest-Agder fylke: Audnedal, Åseral, Hægebostad, Sirdal.
- Aust-Agder fylke: Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland.
- Telemark fylke: Drangedal, Nome, Hjartdal.
- Buskerud fylke: Sigdal, Rollag.
- Oppland fylke: Gausdal, Søndre Land, Nordre Land.
- Hedmark fylke: Nord-Odal, Eidskog, Grue, Våler, Åsnes, Åmot

Disse kommunene hadde tidligere en sats 10,6% dvs. en satsøkning på 3,5 prosentpoeng ut over bagatellstøtte/fribeløp.

Berørte kommunesammenslåinger

1.1.2005 ble kommune 1842 Skjerstad en del av 1804 Bodø.

1.1. 2006 gikk 1154 Vindafjord og 1159 Ølen sammen til kommune 1160 Vindafjord

3. Beskrivelse av data

3.1 Grunnlagsdata og kopling av registre

For å beregne kostnadsøkning etter virksomhetsadresse har vi brukt data fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Statistikken bygger på situasjonsuttrekk fra skattedirektoratets lønns- og trekkoppgaverregister for 2012, som inneholder arbeidsgiveravgiftsgrunnlag fordelt etter sone og kommune. Utgangspunktet er data fra lønns- og trekkoppgaverregisteret (LTO), påkoplede informasjon fra arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (AA-register), virksomhets- og foretaksregisteret (VoF). Grunnlaget for arbeidsgiveravgift kommer fra LTO, og gjennom AA-registeret får vi næringskode og arbeidsstedskommune. Dette for å kunne trekke ut de næringer som har opprinnelig ordning med lav sats siden de ikke er en del av EØS avtalen. Ikke minst trekkes ut grunnlag knyttet til fribeløpet pr. foretak i sone 1a, og for plassering av fribeløp brukes BOF.

For sone 1a er det sum lønn og godtgjørelser per foretak som overstiger grensen for bagatellmessig støtte – også kalt fribeløpet (12,9 mill. kroner) som danner grunnlag for kompensasjon. For sone 4a vil all lønn og godtgjørelse danne grunnlag for kompensasjon.

Utgangspunktet i sone 1a er sum arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget etter virksomhetsadresse (arbeidsstedskommune) fratrukket et fribeløp pr. foretak registrert i de aktuelle kommunene.

Arbeidsstedskommune er definert ved virksomhetsadressen og i hht enhetsregisterloven skal en virksomhet registreres der den utøves. Siden LTO ikke er fordelt etter virksomhetsadresse er arbeidssted bestemt gjennom koplinger av LTO mot AA og VoF registrene. Her brukes underorganisasjonsnummer. Det er kun lønnsforhold med match etter personnummer på AA-registeret som kan fordeles etter arbeidsstedskommune.

Det er kun anledning til et fratrekk av fribeløp pr. foretak (pr. juridisk enhet). For eksempel vil alle aksjeselskapene i et konsern kunne beregne hvert sitt fribeløp i form av redusert arbeidsgiveravgift. Ved avdelinger/filialer og andre underenheter som ikke er egne juridiske personer fordeler SSB fribeløpet mellom enhetene der den relative andel enheten utgjør av foretakets totale kostnader knyttet til lønn- og godtgjørelser ligger til grunn for fordeling av fribeløpet.

Datagrunnlaget er utarbeidet fra tilgjengelige datakilder, og denne informasjonen er brukt slik det er innrapportert/registrert i registrene. Det er altså ikke gjort noen videre kontroller på hvor korrekte tallene måtte være fra kommune til kommune mht beløp eller om foretak faktisk har virksomhet i kommunen. Endringene fra året før ser ut til å være naturlige endringer som skyldes mange ulike forhold, blant annet opp- og nedbemanning, flyttinger, organisasjonsendringer, osv.

Fra og med 2012 benytter vi en forbedret rutine for kopling av registrene. Det har gitt noen små endringer mellom kommuner, men totalbeløpet er likt. Vi får en noe tryggere

kobling ved en mer strukturert koblingsrutine og litt strengere krav for tilføring av arbeidsstedskommune og næring.

LTO er av de mest gjennomkontrollerte data i norsk statistikk siden det dreier seg om lønn og godtgjørelser, med minst fire kontroller av alle oppgaver. Men i all statistikk finnes feilkilder. Den største feilkilden i denne sammenhengen der fordeling mellom kommunene står sentralt, er feil/manglende registrering av foretakenes virksomhetsadresse i AA-registeret. Det kan virke som denne registreringen kan variere noe fra år til år i enkelte foretak. Dette kan skyldes at foretakene har avdelinger i ulike kommuner, og selv om hver underavdeling iht. regelverket skal registreres som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift, kan dette tolkes litt forskjellig fra år til år av virksomheten. Registerfeil kan derfor slå ut i fordelingen både mht næringskode og lokalisering. Etter registerloven skal en virksomhet være registrert der den utøves. Vi må ta utgangspunkt i reglene for lokalisering og registeret, men det kan være tilfeller der en bedrift har underavdelinger i en kommune som ikke er registrert.

3.2 Regler knyttet til virksomhetsadresse og arbeidsgiveravgift

Registreringsreglene er nedfelt i Enhetsregisterloven (lov av 3. juni 1994 nr. 15) og forskrift av 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer i Enhetsregisteret. Utgangspunktet er at en virksomhet skal registreres der den utøves.

I de tilfeller der et foretak driver virksomhet i forskjellige geografiske områder (eller innen ulike næringer) skal hver enkelt virksomhet registreres som en enhet/underenhet i det aktuelle området. Dette er viktig at blir riktig i forhold til beregning av arbeidsgiveravgift og kompensasjon.

I stortingsets skattevedtak for 2014 står det bl.a

§ 1 Soneplassering

Arbeidsgiveravgift beregnes etter satsen som gjelder i den sonen hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket er registrert. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret. Har foretaket registrerte underenheter, jf. forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.

Utføres hoveddelen av arbeidstakerens arbeid i en annen sone enn der virksomheten er registrert, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres, benyttes likevel satsen i sonen hvor arbeidet utføres på den del av lønnskostnadene som knytter seg til dette arbeidet. Det samme gjelder ved arbeidsutleie, dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i en annen sone enn i den sonen virksomheten er registrert. Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av avgiftsterminen.

Flytter arbeidsgiveren eller underenheten fra en sone til en annen, legges satsen i tilflyttingssonen til grunn fra og med påfølgende avgiftstermin etter registrert flyttedato.

Dette betyr at ved arbeidsutleie eller ambulerende virksomhet slik som bygg- og anleggsvirksomhet, vil det i noen sammenhenger være et sterkt incentiv til avgiftsplanlegging.

Dette gjelder også registrering og flytting av virksomhet. Det er grunn til å tro at problemet med feil registrering er større ved beregning på kommunenivå enn på fylkesnivå.

REGLER KNYTTET TIL VIRKSOMHETSADRESSE OG ARBEIDSGIVERAVGIFT

Registreringsreglene er nedfelt i Enhetsregisterloven (lov av 3. juni 1994 nr. 15) og forskrift av 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer i Enhetsregisteret. Utgangspunktet er at en virksomhet skal registreres der den utøves.

I de tilfeller der et foretak driver virksomhet i forskjellige geografiske områder (eller innen ulike næringer) skal hver enkelt virksomhet registreres som en enhet/underenhet i det aktuelle området.

Dette er viktig at blir riktig i forhold til beregning av arbeidsgiveravgift og kompensasjon.

3.3 Fribeløpet - Justering for bagatellmessig støtte i sone 1a

Registertallene er fratrukket bagatellmessig støtte som iht. EU's konkurranseregelverk er definert som 200.000 Euro over tre regnskapsår. I statsbudsjettet for 2014 er dette beregnet å utgjøre kr 450 000 pr. år som tilsvarer en Eurokurs på kr 6,75. Det betyr at foretak i sone 1a kan beholde den opprinnelige satsen på 10,6% arbeidsgiveravgift inntil denne fordelen utgjør kr 450 000. Omregnet til arbeidsgiveravgiftsgrunnlag, betyr det at de kan beholde lav sats inntil sum lønn og godtgjørelser utgjør kr 12 857 143 kr. Deretter skal de betale den fulle satsen på 14,1%. ESA vil ikke tillate at bagatellstøtte gis på toppen av en godkjent regionalstøtteordning. Bagatellstøtte kan derfor ikke brukes i tillegg til en generelt redusert sats i Bodø og Tromsø, selv om satsen er høyere enn opprinnelig ordning.

Det er kun anledning til et fratrukk pr. foretak, dvs. den juridiske enhet. Alle aksjeselskap i et konsern kan beregne hvert sitt fribeløp, men avdelinger/filialer og andre underenheter som ikke er egne juridiske personer vil ikke ha rett på eget fribeløp men må "dele" med resten av enhetene. For foretaket er dette ikke et problem, men ved fordeling av kompensasjonen vil vi måtte fordele fribeløpet i tilfelle enhetene ligger i ulike kommuner. Dette problemet er løst ved å dele fribeløpet mellom enhetene. Den relative andel enheten utgjør av foretakets totale kostnader knyttet til lønn- og godtgjørelser ligger til grunn for fordeling av fribeløpet.

Dersom en gjennom ordningen med lavere arbeidsgiveravgift benytter muligheten for bagatellstøtte fullt ut, kan en ikke motta tilskudd fra andre støtteordninger som bruker bagatellstøttereglene for å kunne gi lovlig offentlig støtte iht. EØS reglene.

Transportnæringene - veitransportforetak

Det er spesielle regler knyttet til landtransport, mens andre typer transportforetak følger reglene for ordinære næringer i sone 1a.

Veitransportforetak har en særskilt terskelverdi på 100.000 Euro over tre regnskapsår (til forskjell fra den generelle terskelverdien på 200.000 Euro over tre regnskapsår) dvs.

kr 225 000 pr. år begrunnet med at mange foretak i denne sektoren er relativt små. Fribeløpet omregnet til lønnsgrunnlag for disse næringene er dermed kr 6 428 571. Transportbransjen kan blant annet benytte seg av reglene for ambulerende virksomhet. Følgende næringer regnes som landtransport: 49.100, 49.200, 52.219, 49.311, 49.312, 49.391, 49.392, 49.393, 49.320, 49.410 og 49.420

3.4 Justering for næringer utenfor EØS avtalen

I den gjeldende ordningen har visse foretak innen landbruks-, skogbruks- og fiskeri-sektoren fremdeles rett til å bruke 2003-satsene for arbeidsgiveravgift dersom virksomheten er knyttet til produkter som ikke er omfattet av EØS-avtalen.

Dette betyr at dersom man driver fiskeri- eller landbruksvirksomhet iht. avgiftsvedtaket, vil foretak i sone 1a kunne beregne avgift med en sats på 10,6 pst. for samtlige lønnskostnader, altså ikke bare innenfor fribeløpet slik ordinære virksomheter i sone 1a må. I tilsvarende tilfeller i sone 4a, vil foretaket kunne beregne avgift med en generell sats på 5,1 pst. i stedet for den ordinære satsen på 7,9 pst. Disse næringene danner derfor ikke grunnlag for kompensasjon.

Vi har følgelig trukket fra arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget knyttet til virksomheter innen følgende primærnæringer og relaterte næringer*

:

- 01.1 – 01.3 Dyrking av ettårige vekster, flerårige vekster og planteformering
- 01.4 Husdyrhold
- 01.5 Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
- 01.6 Tjenester tilknyttet jordbruk og etterbehandling av vekster etter innhøsting
- 01.7 Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
- 02.1 – 02.3 Skogskjøtsel og andre skogbruksaktiviteter, avvirkning og innsamling av viltvoksende produkter av annet enn tre
- 02.40 Tjenester tilknyttet skogbruk (med unntak av tømmermåling)
- 03.11 – 03.12 Hav- og kystfiske og fangst og ferskvannsfiske
- 03.21 – 03.22 Hav- og kystbasert akvakultur og ferskvannsbasert akvakultur
- 10.11 – 10.13 Bearbeiding og konservering av kjøtt og fjørfekjøtt og produksjon av kjøtt- og fjørfeverar
- 10.20 Bearbeiding og konservering av fisk, skalldyr og bløtdyr
- 10.3 Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
- 10.4 Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
- 10.5 Produksjon av meierivarer og iskrem
- 10.6 Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter
- 10.85 Produksjon av ferdigmat
- 10.9 Produksjon av fôrvarer
- 46.2 Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
- 46.31 Engroshandel med frukt og grønnsaker (blandede salater)
- 46.32 Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
- 46.33 Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
- 46.381 Engroshandel med fisk, skalldyr og bløtdyr

* Næringskoder følger NOS Standard for næringsgruppering.

3.5 Enkelte forhold som ikke er hensyntatt

Vi har ikke kunnet korrigere dataene for unntak som krever skjønnsmessig fratrekk.

Dette gjelder:

- reglene for blandet virksomhet
- reglene for produksjon av stålprodukt
- registerfeil

3.5.1 Spesielle regler tilknyttet fiskeri/landbruksvirksomhet

Foretak som delvis driver fiskeri-/landbruksvirksomhet som er utenfor EØS avtalen jfr. punkt 3.4 og delvis annen virksomhet, vil kunne betale avgift med lav sats for de lønnskostnadene som er knyttet til unntaket for fiskeri/landbruksvirksomhet. Vi har ikke tilstrekkelig data til å trekke ut blandet virksomhet. Vilkåret er at de oppfyller kravet til et regnskapsmessig skille mellom de to delene av virksomheten, slik at det er mulig å kontrollere hvor stor andel av lønnskostnadene er knyttet til fiskeri-/landbruksvirksomhet.

Det er også unntak knyttet til næringene:

- 50.202 Innenriks sjøtransport med gods, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
- 52.10 Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer.

Disse har vi ikke hatt mulighet til å trekke ut av grunnlaget. Dette blir derfor med i grunnlaget for kompensasjon dersom de overstiger grensen for bagatellstøtte.

3.5.2 Egne regler for verft og produksjon av stål

I henhold til avgiftsvedtaket for 2014 § 4 Særregler om avgiftssats for stålproduksjon og Skipsverft skal avgift beregnes med 14,1 pst., uansett hvor foretaket er hjemmehørende, når foretaket er beskjeftiget med produksjon av stålprodukter opplistet i Annex I til kapittel 25B om regionalstøtte i ESAs retningslinjer for statsstøtte. Det samme gjelder dersom foretaket bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy som er på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods, eller som er på minst 100 BRT til særlige formål, eller som er et slepefartøy på minst 365 kW, eller som er et flytende og flyttbart uferdig skrog av slike fartøy. Regelen i første punktum gjelder også foretak som foretar vesentlig ombygging av slike fartøy over 1 000 BRT.

Regler for EF stål

Sektorregelverket for stål er opphevet. Kommisjonens og ESAs retningslinjer for regionalstøtte viderefører imidlertid en restriktiv regulering av støtte til denne næringen. Ifølge retningslinjene kan produksjon av bestemte stålprodukter i utgangspunktet ikke motta noen form for regionalstøtte, men kan falle inn under bagatellstøtteregelen.

Dette omfatter følgende næringer:

- 24.101 Produksjon av jern og stål
- 24.102 Produksjon av ferrolegeringer
- 24.200 Produksjon av andre rør og rørdeler av stål
- 24.310 Kaldtrekking av stenger og profiler

- 24.320 Kaldvalsing av bånd
- 24.330 Kaldvalsing og pressing av profilerte plater og profiler
- 24.340 Kaldtrekking av tråd
- 24.510 Støping av jern
- 24.520 Støping av stål

De unntatte sektorene omtales som «spesifikke næringer». De vil fortsatt kunne beregne avgift med redusert sats inntil fordelene når fribeløpet, og deretter svare full sats på 14,1%. Erfaringsmessig er det vanskelig å skille ut disse næringene korrekt siden det er et visst skjønn tillagt de lokale skatteoppkreverkontor knyttet til hvorvidt de enkelte foretak faller inn under disse reglene. Vi vurderer det som riktigst å beregne kompensasjon på lik linje som øvrige næringer i sone 1a og 4a.

Utgangspunktet er at det for skipsbygging foreligger et eget sektorregelverk som har forrang framfor regionalstøtterregelverket. Regelverket omfatter både bygging og reparasjon av skip. Dette regelverket åpner i dag ikke for driftstøtte.

Dette gjelder foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:

- fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,
- fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
- slepebåt på minst 365 kW,
- flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnte fartøy. Dette omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1.000 BRT.

Unntatt er slike foretak som driver bygging og reparasjon av fiskebåter. Ved blandet virksomhet slipper en således høy sats for virksomhet knyttet til fiskebåter dersom en har et klart regnskapsmessig skille for denne aktiviteten. Likeledes annen landbasert virksomhet som ikke er verftsvirksomhet.

Regelen for blandet virksomhet kan ha vesentlig betydning for beregning av kompensasjonen for enkelte foretak, men det må gjøres vurderinger i hvert tilfelle. At vi ikke har anledning til slike individuelle vurderinger av foretak kan gi en viss overkompensasjon. Dette er knyttet til foretak i sone 1a eller 4a som er registrert som annen virksomhet, men som har anledning til å skille ut og svare lav sats knyttet til fiskeri-/landbruksvirksomhet. Det vil også kunne gi underkompensasjon i det motsatte tilfelle, der foretaket er registrert som fiskeri-/landbruksvirksomhet (og vi dermed ikke beregner kompensasjon) men der deler av virksomheten svarer høy sats (ut over eventuelt fribeløp). Effekten av regelen går begge veier og sysselsettingen knyttet til disse næringene utgjør en relativt mindre andel av total sysselsetting.

Verftsnæringen i sør- Norge måtte svare høy sats fra første krone uavhengig av lokalisering fra år 2000 som en første tilpasning til EØS, mens en fra 2007 fikk rett til å svare lav sats innenfor sone 1a og 4a innenfor bagatellstøtterreglene. Fra 2007 er også verftene i Nord-Norge underlagt de samme reglene som i sør. Det har vært vurdert om verftsnæringen i Sone 1a ikke skulle medføre kompensasjon siden regelendringen kom

allerede i 2000, men i samråd med KR D har vi vurdert det som mest riktig at disse inngår i beregningsgrunnlaget på samme måte som de øvrige næringene i sone 1a siden denne næringen kompenseres i sone 4a på lik linje med øvrige næringer der.

3.6 Justering for lønns- og sysselsettingsvekst

Dataene for beregning av kostnad/kompensasjon har utgangspunkt LTO tall for 2012 og disse fremskrives så til 2014 gjennom å justere for lønns- og sysselsettingsvekst tilsvarende statsbudsjettets prognoser for dette.

Prosentvis endring fra året før	2013	2014	Kilde
Lønnsvekst	4,0 %	3,5 %	kilde: St.meld. nr. 1 (2012-2013)
Sysselsettingsvekst	1,1 %	1,0 %	kilde: St.meld. nr. 1 (2012-2013)

Anslaget for lønns og prisvekst for 2013 er noe justert fra i fjor.

Fjorårets prognose	2013	Endring	Kilde
Lønnsvekst	4,0 %	-	kilde: St.meld. nr. 1 (2012-2013)
Sysselsettingsvekst	1,3%	-0,2	kilde: St.meld. nr. 1 (2012-2013)

3.7 Endringen i grunnlagstallene

Sum arbeidsgiveravgiftsgrunnlag som danner grunnlag for kompensasjon var kroner 22,12 mrd i 2012 mot 19,85 mrd i 2011 og 18,38 mrd. i i 2010. Det er variasjoner mellom år mellom kommunene knyttet til opp/nedbemanning og noe som følge av registreringsendringer. I sone 1a har det vært en sterk vekst fra 2011 til 2012.

	Endring aga grunnlag fra 2008 til 2009	Endring aga grunnlag fra 2009 til 2010	Endring aga grunnlag fra 2010 til 2011	Endring aga grunnlag fra 2011 til 2012
Sone 4a	-1,2%	3,35%	6,4%	8,8 %
Sone 1a	1,2%	0,98%	11,5%	16,6 %
Totalt	-0,4%	2,58%	8,0%	11,4 %

4 Beregnet fylkesfordelt merkostnad i privat sektor

Våre beregninger er basert på registrert arbeidsgiveravgiftsgrunnlag pr. kommune og aggregert til fylkesnivå. Det fylkesfordelte anslaget vil alltid være mer riktig enn det kommunefordelte jfr kommentarene knyttet til mulige feilregistreringer mht virksomhetsadresse. På grunn av dette og at utviklingsmidlene skal kunne brukes strategisk regionalt, anbefaler vi at midlene fordeles fylkesvis.

På bakgrunn av grunnlaget er det beregnet en merkostnad i privat sektor av omleggingen av virkemiddelet differensiert arbeidsgiveravgift:

Fylkesvis fordeling (tall i 1000 kr)	2014 Merkostnad etter arbeidssted	2013 Merkostnad etter arbeidssted	Endring i 1000 kroner	%-vis fordeling 2014
04 Hedmark	12 930	10 980	1 950	1,8 %
05 Oppland	7 284	5 500	1 784	1,0 %
06 Buskerud	2 912	2 606	306	0,4 %
08 Telemark	4 805	3 411	1 394	0,7 %
09 Aust-Agder	2 754	1 739	1 016	0,4 %
10 Vest-Agder	4 473	3 816	657	0,6 %
11 Rogaland	27 477	24 491	2 986	3,8 %
12 Hordaland	56 063	52 295	3 768	7,7 %
14 Sogn-og Fjordane	53 074	44 182	8 891	7,3 %
15 Møre og Romsdal	96 506	88 376	8 130	13,3 %
16 Sør-Trøndelag	19 033	12 709	6 324	2,6 %
17 Nord-Trøndelag	1 362	1 246	116	0,2 %
18 Nordland	178 748	170 190	8 558	24,6 %
19 Troms	260 100	239 300	20 800	35,8 %
Sum	727 523	660 841	66 682	100,0 %

Privat sektor er alle sektorer utenom institusjonelle sektorkodene for stats- og trygdeforvaltningen og kommuneforvaltningen.

5 Et anslag på kommunefordelt merkostnad

Anslaget fordelt på kommunenivå er mindre robust enn på fylkesnivå. Der det er kommuner i sone 1a som ikke får beregnet kompensasjon når en beregner etter arbeidssted, skyldes dette at det ikke er virksomhet registrert i kommunen som kommer over bagatellmessig støtte, eller at disse sorterer inn under i en av de næringene som ikke kompenseres fordi de har beholdt lav sats¹.

---

¹ Arbeidsgiveravgiftsgrunnlag for "utvalgte næringer innen fiske og landbruk" er trukket ut. Grense for bagatellmessig støtte er 12 857 143 kroner, med unntak av landtransport der grensen er 6 428 571 kroner.

1000 NOK	2014 Merkostnad etter arbeidssted	2013 Merkostnad etter arbeidssted	Endring	2012 Merkostnad etter arbeidssted
0418 Nord-Odal	2 859	2 374	485	2 056
0420 Eidskog	1 856	1 585	271	1 381
0423 Grue	1 599	1 281	319	1 223
0425 Åsnes	2 871	2 233	639	2 446
0426 Våler	3 179	3 088	91	2 894
0429 Åmot	565	420	145	279
0522 Gausdal	2 548	1 746	802	1 385
0536 Søndre Land	590	394	196	444
0538 Nordre Land	4 147	3 360	787	2 707
0621 Sigdal	1 611	1 279	331	1 051
0632 Rollag	1 301	1 326	-26	985
0817 Drangedal	464	329	135	242
0819 Nome	4 342	3 082	1 260	2 823
0911 Gjerstad	705	573	132	736
0912 Vegårshei	177	158	19	785
0929 Åmli	1 573	941	632	803
0935 Iveland	299	67	232	0
1026 Åseral	42	188	-146	253
1027 Audnedal	1 285	1 148	136	993
1034 Hægebostad	563	338	226	310
1046 Sirdal	2 583	2 142	441	1 841
1135 Sauda	6 369	5 456	913	5 074
1141 Finnøy	655	421	234	333
1160 Vindafjord	20 454	18 614	1 840	10 867
1211 Etne	540	699	-159	174
1219 Bømlo	32 930	31 039	1 891	28 334
1223 Tysnes	1 008	806	202	632
1224 Kvinnherad	14 749	14 475	273	13 237
1227 Jondal		72	-72	2
1238 Kvam	6 789	5 204	1 585	4 543
1252 Modalen	48	-	48	-
1401 Flora	31 968	26 946	5 022	22 159
1420 Sogndal	5 631	4 224	1 407	3 490
1432 Førde	15 475	13 012	2 462	12 485
1511 Vanylven	2 996	3 423	-427	12 402
1514 Sande	3 411	2 749	662	2 655
1515 Herøy	46 971	41 577	5 394	33 060
1526 Stordal	1 649	1 213	435	965
1534 Haram	33 358	30 433	2 925	29 401
1543 Nesset	667	2 105	-1 438	279
1545 Midsund	1 144	553	590	275
1547 Aukra	5 581	5 776	-195	4 023
1551 Eide	214	186	28	145
1557 Gjemnes	515	360	155	169
1621 Ørland	2 469	1 909	560	1 762
1622 Agdenes	1 140	1 061	78	953
1624 Rissa	9 335	5 778	3 556	6 679
1627 Bjugn	426	283	143	208
1636 Meldal	178	80	98	75
1648 Midtre Gauldal	4 132	2 723	1 409	1 787
1664 Selbu	1 354	874	480	852
1717 Frosta	25	17	8	10
1718 Leksvik	1 337	1 229	108	869
1804 Bodø	178 748	170 190	8 558	154 984
1902 Tromsø	260 100	239 300	20 800	226 528
Sum	727 523	660 841	66 682	605 046

PUBLIKASJONER AV FORSKERE TILKNYTTET HØGSKOLEN I MOLDE OG MØREFORSKING MOLDE AS

www.himolde.no – www.mfm.no

2011 - 2013

Publikasjoner utgitt av høgskolen og Møreforskning kan kjøpes/lånes fra
Høgskolen i Molde, biblioteket, Postboks 2110, 6402 MOLDE.
Tlf.: 71 21 41 61, epost: biblioteket@himolde.no

NASJONAL/NORDISK PUBLISERING

Egen rapportserie

Bergem, Bjørn G., Hervik, Arild og Oterhals, Oddmund (2014): *Leverandøreffekter Ormen Lange 2008-2012*. Rapport /Møreforskning Molde AS nr. 1402. Molde: Møreforskning Molde AS 25 s. Pris: 50,-

Oterhals, Oddmund og Guvåg, Bjørn (2014): *Lean Shipbuilding II – Sluttrapport*. Rapport /Møreforskning Molde AS nr. 1401. Molde: Møreforskning Molde AS 29 s. Pris: 50,-

Rekdal, Jens; Larsen, Odd I; Løkketangen, Arne og Hamre, Tom N. (2013): *TraMod_By Del 1: Etablering av nytt modellsystem. Revidert utgave av rapport 1203*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1313. Molde: Møreforskning Molde AS 206 s. Pris: 200,-

Oterhals, Oddmund; Jünge, Gabriele Hofinger og Johannessen, Gøran (2013): *Biomarine næringer i region Nordvest. Utviklingstrekk, status og potensialer for nye biomarine næringer*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1312. Molde: Møreforskning Molde AS 31.s. Pris: 50,-

Bråthen, Svein; Denstadli, Jon Martin, Eriksen, Knut. S; Thune-Larsen, Harald og Tvetter, Eivind (2013): *Ferjefri E39 og mulige virkninger for lufthavnstruktur og hurtigbåtruter. En vurdering basert på en fullt utbygd E39*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1311. Molde: Møreforskning Molde AS 87 s. Pris: 100,-

Bremnes, Helge; Heen, Knut Peder og Hervik, Arild (2013): *Utredning av omstilling i Halden med og uten videreføring av IFEs øvrige forskningsaktiviteter etter dekommisjonering av Haldenreaktoren*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1310. Molde: Møreforskning Molde AS 47 s. Pris: 50,-

Heen, Knut Peder; Bremnes, Helge og Hervik, Arild (2013): *Utredning av den nærings- og forskningsmessige betydningen av IFEs nukleære virksomhet relatert til Haldenreaktoren*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1309. Molde: Møreforskning Molde AS 63 s. Pris: 100,-

Kaurstad, Guri; Bachmann, Kari og Oterhals, Geir (2013): *Gir deltagelse i frisklivscentralen i Molde et friskere liv? Deltagernes opplevelse av tilbudet, endring i fysiske parametere og helseatferd etter 3 måneder*. Rapport/Møreforskning Molde AS nr. 1308. Molde: Møreforskning Molde AS. 54 s- Pris: 100,-

Bremnes, Helge (2013): *Det regionale innovasjonssystemet i Møre og Romsdal. Møre og Romsdal som innovasjons- og kunnskapsregion*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1307. Molde: Møreforskning Molde AS . 55 s. Pris: 100,-

Oppen, Johan; Oterhals, Oddmund og Hasle, Geir (2013): *Logistikkutfordringer i RIR og NIR. Forprosjekt*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1305. Molde: Møreforskning Molde AS. 27 s. Pris: 50,-

Bergem, Bjørn G.; Bremnes, Helge; Hervik, Arild og Opdal, Øivind (2013): *Konsekvenser for Aukra som følge av utbyggingen av Ormen Lange. En oppsummering av analyser gjort av Møreforskning Molde*. Rapport /Møreforskning Molde AS nr. 1304. Molde: Møreforskning Molde AS. 33 s. Pris: 50,-

Johannessen, Gøran; Oterhals, Oddmund og Svindland, Morten (2013): *Sjøtransport Romsdal. Potensiale for økt sjøtransport i Romsdalsregionen*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1303. Molde. Møreforskning Molde AS. 33 s. Pris: 50,-

Rekdal, Jens og Zhang, Wei (2013): *Hamnsundsambandet. Trafikkberegninger og samfunnsøkonomisk kalkyle for 4 alternative traséer*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1302. Molde: Møreforskning Molde AS. 86 s. Pris: 100,-

Hervik, Arild; Bergem, Bjørn G. og Bræin, Lasse (2013) *Resultatmåling av brukerstyrt forskning 2011*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1301. Molde: Møreforskning Molde AS. 71 s. Pris: 100,-

Larsen, Odd I (2012): *Samfunnsøkonomisk vurdering av reduksjon i tillatt totalvekt for vogntog fra 50 til 40 tonn og utvidet veinett for modulvogntog*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1217. Molde. Møreforskning Molde AS. 55 s. Pris: 100,-

Hervik, Arild; Oterhals, Oddmund; Bergem, Bjørn G. og Johannessen, Gøran (2012): *NCE Maritim klyngeanalyse 2012. Status for maritime næringer i Møre og Romsdal*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1216. Molde. Møreforskning Molde AS.

Guvåg, Bjørn; Oterhals, Oddmund; Johannessen, Gøran; Moghaddam, Sasan Mameghani; Seth, Anne Tafjord; Ona, Terje og Furstrand, Ronny (2012): *STX OSV. Supplier Analysis*. Report / Møreforskning Molde AS number. 1215. Molde. Møreforskning Molde AS 66 p. Price: 50,-

Kristoffersen, Steinar (2012): *NextShip – Lean Shipbuilding. State of the art and potential to be "lean" in multifariously distributed maritime design, engineering and construction*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1214. Molde. Møreforskning Molde AS. 26 s. Pris: 50,-

Oterhals, Oddmund (2012): *Nyfrakt II. Sluttrapport*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1213. Molde. Møreforskning Molde AS. 13 s. Pris: 50,-

Oterhals, Oddmund; Hjelle, Harald M.; Hervik, Arild og Bråthen, Svein (2012): *Nyfrakt II. Virkemidler for fornying av nærskipsflåten*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1212. Molde. Møreforskning Molde AS. 19 s. Pris: 50,-

Kristoffersen, Steinar (2012) *Safe and robust content distribution.: challenges and solutions related to internet-based sharing of business critical documentation*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1211. Molde. Møreforskning Molde AS 50 s. Pris: 100,-

Bråthen, Svein; Hagen, Kåre P.; Hervik, Arild; Larsen, Odd I.; Pedersen, Karl R.; Rekdal, Jens; Tvetter, Eivind og Zhang, Wei (2012): *Alternativ finansiering av transportinfrastruktur. Noen utvalgte problemstillinger*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1210. Molde. Møreforskning Molde AS. 92 s. Pris: 100,

Oterhals, Oddmund; Bråthen, Svein og Husdal, Jan (2012) *Diagnose for kystlogistikken i Midt-Norge – Forprosjekt*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1209. Molde. Møreforskning Molde AS 62 s. Pris: 100,-

Rekdal, Jens; Larsen, Odd I.; Steinsland, Christian og Zhang, Wei (2012) *Eksempler på analyser av Kjøprising med TraMod_By : konsekvenser av tidsdifferensierte bompengesatser i Oslo, Bergen og Trondheim*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1208. Molde. Møreforskning Molde AS.

Dugnas, Karolis og Oterhals, Oddmund (2012) *Logistikkoptimalisering i Villa-gruppen : kartlegging og forbedring av logistikkprosesser*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1207 KONFIDENSIELL. Molde. Møreforskning Molde AS. 53 s.

Rekdal, Jens; Larsen, Odd I.; Stensland, Christian, Zhang, Wei og Hamre, Tom N. (2012) *TraMod_By del 2. Delrapport 2 : eksempler på anvendelse*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1206. Molde. Møreforskning Molde AS. 140 s. Pris: 150,-

Bråthen, Svein; Halpern, Nigel og Williams, George (2012) *The Norwegian Air Transport Market in the Future. Some possible trends and scenarios*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1205. Molde: Møreforskning Molde AS. 82 s. Pris: 100,-

- Hervik, Arild; Bræin, Lasse og Bergem, Bjørn G. (2012) *Resultatmåling av brukerstyrt forskning 2010*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1204. Molde: Møreforskning Molde AS. 129 s. Pris: 150,-
- Rekdal, Jens; Larsen, Odd I.; Løkketangen, Arne og Hamre, Tom N. (2012): *TraMod By Del 1: Etablering av nytt modellsystem*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1203. Molde: Møreforskning Molde AS. 176 s. Pris: 200,-
- Bråthen, Svein; Saeed, Naima; Sunde, Øyvind; Husdal, Jan; Jensen, Arne and Sorkina, Edith (2012): *Customer and Agent Initiated Intermodal Transport Chains*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1202. Molde: Møreforskning Molde AS. 153 s. Pris: 150,-
- Bråthen, Svein; Draagen, Lars; Eriksen, Knut S.; Husdal, Jan, Kurtzhals, Joakim H. og Thune-Larsen, Harald (2012): *Mulige endringer i lufthavnstrukturen – samfunnsøkonomi og ruteopplegg*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1201. Molde: Møreforskning Molde AS. 125 s. Pris: 150,-
- Kristoffersen, Steinar (2011): *Complete Documentation for Commissioning. Knowledge and document management in ship building*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1111. Molde: Møreforskning Molde AS. 32 s. Pris: 50,-
- Hervik, Arild; Oterhals, Oddmund; Bergem, Bjørn G. og Johannessen, Gøran (2011): *NCE Maritime klyngeanalyse 2011. Status for maritime næringer i Møre og Romsdal*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1110. Molde: Møreforskning Molde AS. 35 s. Pris: 50,-
- Fillingsnes, Anne Berit; Sandøy, Marit og Ulvund, Ingeborg (2011): *Ny praksismodell i sykehjem. Rapport fra et samarbeidsprosjekt mellom Molde kommune, Kristiansund kommune og Høgskolen i Molde*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1109. Molde: Møreforskning Molde AS. 50 s. Pris: 100,-
- Oterhals, Oddmund; Johannessen, Gøran og Hervik, Arild (2011): *STX OSV. Ringvirkninger av verftsvirksomheten i Norge*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1108. Molde: Møreforskning Molde AS. 28 s. Pris: 50,-
- Hjelle, Harald M. og Bø, Ola (2011): *Implementering av IT-systemer i verdikjeden for frossen fisk. Sluttrapport for FIESTA-prosjektet*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1107. Molde: Møreforskning Molde AS. 124 s. Pris: 150,-
- Rekdal, Jens (2011): *Konsekvensutredning; Måseide – Vedde – Gåseid. Delrapport: Trafikkanalyse og samfunnsøkonomisk kalkyle for "Borgundfjordtunnelen"*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1106. Molde: Møreforskning Molde AS. 112 s. Pris: 150,-
- Hjelle, Harald M. og Bø, Ola (2011): *Sporbarhet, RFID og frossen fisk. Om potensialet til innføring av RFID-basert sporingsteknologi i forsyningskjeden for frossen fisk*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1105. Molde: Møreforskning Molde AS. 51 s. Pris: 100,-
- Sandsmark, Maria og Hervik, Arild (2011): *Internasjonalisering av merkevarer i petroleumsnæringen i Midt-Norge*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1104. Molde: Møreforskning Molde AS. 41 s. Pris: 50,-
- Bremnes, Helge; Hervik, Arild og Sandsmark, Maria (2011): *Merkevarer i petroleumsnæringen i Midt-Norge*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1103. Molde: Møreforskning Molde AS. 41 s. Pris: 50,-
- Hervik, Arild; Bræin, Lasse og Bergem, Bjørn (2011): *Resultatmåling av brukerstyrt forskning 2009*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1102. Molde: Møreforskning Molde AS. 105,[42] s. Pris: 150,-
- Oterhals, Oddmund (2011): *shipINSIDE – Vurdering av et nytt konsept for skipsinnredning*. Rapport / Møreforskning Molde AS nr. 1101. Molde: Møreforskning Molde AS. 25 s. Pris: 50,-

ARBEIDSRAPPORTER / WORKING REPORTS

Rye, Mette (2014): *Merkostnad i privat sektor i sone 1A og 4A etter omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift. Estimat for 2014*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1401. Møreforskning Molde AS. 22 s. Pris: 50,-

Kaurstad, Guri og Bachmann, Kari (2013): *Kvalitet i alle ledd. En analyse av endringsbehov i utrednings og behandlingslinjer for barn og unge med behov for sammensatte og koordinerte tjenester*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1303. Møreforskning Molde AS. 35 s. Pris: 50,-

Berge, Dag Magne (2013): *Utdanningsbehov, rekruttering og globalisering. Resultater fra en spørreskjemaundersøkelse blant bedrifter i den maritime klyngen i Møre og Romsdal*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1302. Møreforskning Molde AS. 46 s. Pris: 50,-

Rye, Mette (2013) *Merkostnad i privat sektor i sone 1A og 4A etter omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1301. Møreforskning Molde AS. 17 s. Pris: 50,-

Oterhals, Oddmund (2012) *Nyfrakt II. Vareeierdeltakelse og kontraktsmegling*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1202. Møreforskning Molde AS. 12 s. Pris: 50,-

Rye, Mette (2012): *Merkostnad i privat sektor i sone 1a og 4a etter omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift : estimat for 2012*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1201. Molde: Møreforskning Molde AS 19 s. Pris: 50,-

Bremnes, Helge; Kristoffersen, Steinar og Sandsmark, Maria (2011): *Evaluering av IKT-investeringer – et forprosjekt*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1103. Molde: Møreforskning Molde AS. 18 s. Pris: 50,-

Hervik, Arild; Hekland, Jon og Bræin, Lasse (2011): *Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF). Screening av eksisterende erfaringer internasjonalt med måling/kartlegging av effekter av forskning innen fiskeri- og havbrukssektoren*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1102. Molde: Møreforskning Molde AS. 25 s. Pris: 50,-

Rye, Mette (2011): *Merkostnad i privat sektor i sone 1a og 4a etter omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift. Estimat for 2011*. Arbeidsrapport / Møreforskning Molde AS nr. M 1101. Molde: Møreforskning Molde AS. 17 s. Pris: 50,-

ARBEIDSNOTATER / WORKING PAPERS

Kjersem, Lise; Opdal, Øivind og Aarseth, Turid (2013) *Helsemessige effekter av opphold på Solgården : har et toukers opphold på Solgården målbare effekter på eldres liv og helse?* Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2013:1. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50. –

Bråthen, Svein; Kurtzhals, Joakim H. og Zhang, Wei (2013) *Masterplan for Trondheim Lufthavn Værnes 2012 : oppdaterte samfunnsøkonomiske analyser*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2013:2. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50. –

Bråthen, Svein og Zhang, Wei (2013) *Operativ organisering av lufttrafikkjenesten : anslag på lokal sysselsetting og produksjonsverdi*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2013:3. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50. –

Berge, Dag Magne (2013) *Innovasjon og politikk : om innovasjon i offentlig sektor*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2013:4. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 100. –

Halskau sr., Øyvind og Jörnsten, Kurt (2013) *Some new bounds for the travelling salesman problem*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2013:7. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50. –

Rønnevold, Lars Magne (2012) *Innovasjon i offentlig sektor : en studie av prosessene knyttet til initiering av og iverksetting av samhandlingsreformen i fem kommuner på Nordmøre*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2012:1. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50. –

Berg, Celia M.; Wallace, Anne Karin og Aarseth, Turid (2012) *IKT som hjelper og tidstyv i videregående skole : elevperspektiv på bruk av IKT i norsk og realfag*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2012:2. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 100. –

Helgheim, Berit Irene (2012) *Operasjonsforløp i kirurgisk divisjon : Sykehuset Østfold – forprosjekt : kommentarutgave*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2012:3. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 100.-

Lohne, Marianne og Ødegård, Atle (2012) *Fosterforeldres opplevelser av utilsiktet flytting : beskrivelse av prosjektet, foreløpige funn og refleksjoner*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2012:4. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50.-

Halskau sr., Øyvind (2012) *On routing and safety using helicopters in a hub and spoke fashion in the off-shore petroleum's industry*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2012:5. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50.-

Helgheim, Berit Irene og Foss, Bjørn (2012) *Redegjørelse for bruk av 25,25 transportvogntog i Nordland og Västerbotten : økonomiske og miljømessige konsekvenser*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2012:6. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50.-

Gjerde, Ingunn; Meese, Janny; Rønnevold, Lars; Stokke, Inger og Aarseth, Turid (2012) *Helhetlige pasientforløp i utvikling : del 1*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2012:7. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50.-

Gribkovskaia, Irina; Halskau sr., Øyvind and Kovalov, Mikhail Y. (2012) *Minimizing takeoff and landing risk in helicopter pickup and delivery operations*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2012:8. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50.-

Ludvigsen, Kristine og Jæger, Bjørn (2011) *Roller og rolleforventninger ved bruk av avatarer i en fjernundervisningskontekst*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2011:1. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50. –

Sandsmark, Maria (2011) *A system dynamic approach to competitive advantage : the petro-industry in Central Norway as a case study*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2011:2. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50. –

Bremnes, Helge; Bergem, Bjørn and Nettet, Erik (2011) *Coherence between policy formulation and implementation of public research support? : an examination of project selection mechanisms in the Norwegian Research Council*. Arbeidsnotat / Høgskolen i Molde, nr. 2011:3. Molde : Høgskolen i Molde. Pris: 50. –

Rapporter publisert av andre institusjoner

Eidhammer, Gunnar; Fluttert, Frans A. J.; Knutzen, Maria og Bjørkly, Stål (2013) *Early recognition method – ERM : Pilotfase 2 – 2009-2013*. Rapport / Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri for Helseregion Sør-Øst, 2013-1. Oslo : Kompetansesenteret.

Olsen, Silvia Johanne; Bråthen, Svein; Aarhaug, Jørgen; Ramjerdi, Farideh; Julsrud, Tom Erik; Krogstad, Julie Runde og Bremnes, Helge (2013) *Regulering, kontrakt eller nettverk? : en drøfting av nye styringsinstrumenter i jernbanesektoren*. TØI-rapport, 1249/2013. Oslo : Transportøkonomisk institutt.

Vatnar, Solveig Karin Bø og Bjørkly, Stål (2011) *Forskningsbasert kunnskap om partnerdrap : en systematisk litteraturgjennomgang*. Rapport / Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri for Helseregion Sør-Øst, 2011-2. Oslo : Kompetansesenteret.

Nilsen, Inge Berg (red.); Angell, Elisabeth; Bergem, Bjørn Greger, Bræin, Lasse; Hervik, Arild; Nilsen, Trond og Karlstad, Stig (2012) *Erfaringsstudie om ringvirkninger fra petroleumsvirksomhet for næringsliv og samfunnet for øvrig*. Norut Alta Rapport, 2012:8. Alta : Norut.

© Forfatter/Møreforskning Molde AS

Forskriftene i åndsverkloven gjelder for materialet i denne publikasjonen. Materialet er publisert for at du skal kunne lese det på skjermen eller fremstille eksemplar til privat bruk. Uten spesielle avtaler med forfatter/Møreforskning Molde AS er all annen eksemplarframstilling og tilgjengelighetsgjøring bare tillatt så lenge det har hjemmel i lov eller avtale med Kopinor, interesseorgan for rettshavere til åndsverk.

MØREFORSKING
MOLDE

MØREFORSKING MOLDE AS
Britvegen 4, NO-6410 Molde
Telefon +47 71 21 40 00

mfm@himolde.no
www.moreforsk.no

Høgskolen i Molde
Vitenskapelig høgskole i logistikk

HØGSKOLEN I MOLDE
Postboks 2110, NO-6402 Molde
Telefon +47 71 21 40 00
Telefaks+47 71 21 41 00

post@himolde.no
www.himolde.no